

Skrivenatt - et bidrag i skriveprosessen til studenters akademiske tekster

Best practice article

Solvor Solhaug*, Anne Lillevoll Lorange

NTNU Universitetsbiblioteket

Abstract

There is an ever-increasing demand for students to produce academic texts throughout the course of study. The new student coming straight from upper secondary education has little or no experience writing academic texts. To help these students, we started Writing night.

Writing Night is an evening event where students at NTNU Dragvoll get help writing academic texts and information literacy. The event is a collaboration between NTNU University Library, the Dragvoll library and NTNU's Institute for Language and Literature (ISL), Faculty of Humanities. Writing Night takes place on the library premises one evening during the semester.

Writing Night is arranged to let the students choose how they want to spend the evening. They can sit and write on their own, get help from learning assistants from ISL, who walk around or go to workshops. The workshops we offer provide students with the opportunity to develop their knowledge of a variety of aspects of academic writing. During the first years of Writing Night, the library conducted workshops in literature search and reference management. This was later changed to one-to-one guidance stations. This change came after student feedback.

Student feedback indicates that they have gained more knowledge about academic writing and the event helped them to move on in their writing process. This has given them the confidence and sense of accomplishment they can use when working with academic texts.

Keywords: library, information literacy, academic writing, writing center, students, bibliotek, informasjonskompetanse, oppgaveskriving, studenter, skrivesenter, Universitetsbiblioteket

***Contact:**

e-mail: solvor.solhaug@ntnu.no

Innledning

Skrivenatt er et kveldsarrangement hvor studenter ved Det humanistiske fakultet (HF) og Fakultet for samfunns- og utdanningsvitenskap (SU) ved NTNU får hjelp til å skrive akademiske tekster. Skrivenatt foregår i Universitetsbibliotekets lokaler én kveld i semesteret, og har til nå vært arrangert ti ganger.

Mange studenter skal skrive sine første akademiske tekster kort tid etter at de starter høyere utdanning. Her møter de en helt ny sjanger og en ny tekstkultur, som få av dem har inngående kjennskap til fra tidligere. Til tross for at mange studenter får lite eksplisitt opplæring i å skrive akademiske tekster når de starter på studiene, er det forventet at de behersker å skrive innenfor denne sjangeren tidlig i studieløpet.

For studentene blir det ofte opp til dem selv å knekke koden for hvordan man skriver akademisk. Problemet ved skriving oppstår i starten eller underveis når det ikke flyter. Skriveprosessen blir så krevende at man ikke lenger finner tid. I stedet gjør de alt annet enn å skrive (Firing, Moen, Strand & Firing, 2017, s. 9).

For å hjelpe studentene med å beherske akademisk skriving, ble det igangsatt et samarbeid mellom NTNU Universitetsbiblioteket og Institutt for språk og Litteratur (ISL). Senere ble ISL erstattet av Senter for faglig kommunikasjon, (SEKOM) som samarbeidspartner. Her ble fokus de første årene workshoper med forskjellige tema innen akademisk skriving, litteratursøk og referansehandtering. Dette ble et kveldsarrangement, og fikk de første årene navnet «Skrivenatt».

Skrivenatt

Skrivenatt et arrangement som blir arrangert én gang per semester og foregår ved Biblioteket Dragvoll. Under Skrivenatt kan studentene få hjelp til å komme i gang, jobbe videre med eller fullføre tekstene sin. De kan få hjelp med å forstå oppgaveformulering, eller strukturere oppgaven i tillegg til å få svar på forskjellige spørsmål de måtte ha til det å skrive en akademisk tekst. På Skrivenatt får de muligheten til å skrive på egen hånd, få hjelp fra fagfolk og læringsassistenter i tillegg til å bli kjent med biblioteket og få hjelp med litteratursøk. Det arrangeres også workshoper og Shut up and write, senere omdøpt til Skrivepress.

Under Skrivenatt kan studentene selv velge hvordan de ønsker å bruke kvelden. De kan sitte og skrive, få hjelp av læringsassistenter som går rundt eller gå på workshoper. Workshopene vi tilbyr skal gi studentene kunnskap om ulike sider ved akademisk skriving, litteratursøk og referansehandtering. De siste årene har også studentene fått hjelp av læringsassistenter innen SPSS og STATA verktøy. IT-støtte for studenter er også tilstede, som bidrar med workshop med bruk av Word og lure triks.

Skrivenatt foregår i en gitt tid en gang i semesteret. Arrangementet er hovedsakelig i bibliotekets arealer, med noen få unntak av workshoper som foregår i nærheten av biblioteket.

Konseptet bak Skrivenatt er inspirert av det nasjonale tyske arrangementet “Die lange nacht der aufgeschobenen hausarbeiten”, som kan oversettes med “Den lange natten for oppgavene du har utsatt”. Det tyske arrangementet har blitt arrangert i mars de siste seks årene over hele Tyskland (Universität Hamburg, 2017).

Biblioteket som læringsarena

Ut fra et sosiokulturelt perspektiv på kunnskap og læring, har læring med relasjoner mellom mennesker å gjøre (Dysthe, 2001). Læring skjer ved deltakelse og samspill mellom deltakere. Språk og kommunikasjon er sentralt i læringsprosessen. Slik sett er læring noe langt mer enn det som foregår oppe i hodet på studentene. Derfor blir også omgivelsene viktig for læringsutbyttet, noe også NTNUs strategi 2011-2020 påpeker. Det vektlegges at utdanningen må skje i et rikt og inkluderende læringsmiljø og den skal stimulere til kritisk refleksjon (NTNU, 2011).

Ved å utnytte bibliotekets lokaler, med ulike soner og leseplasser, som gjør at studentene kan velge hvordan de vil jobbe, bidrar vi også til et godt læringsmiljø under Skrivenatt. Studentene kan da velge om de ønsker å bruke grupperom, stille leseplasser eller gå og få hjelp. Slik ønsker vi å skape en inspirerende, motiverende og lærerik ramme rundt skrivingen.

Mange studenter opplever at de ikke får særlig opplæring i å skrive akademiske tekster, og at de derfor blir ansvarlige for å lære dette på egen hånd. Ved å delta på Skrivenatt, kommer de til et miljø hvor de får støtte og veiledning i hvordan skrive akademiske oppgaver ved universitetet. De får tilgang til veiledning i hele skriveprosessen, uansett hvilket nivå og hvor langt de har kommet.

Akademisk skriving og bibliotekundervisning bør være en naturlig del av tilbudet til studentene. Å spørre om hjelp til å skrive en akademisk tekst bør være like naturlig som å få veiledning til søking, finne faglitteratur og hvordan referere til kilder. Ved å tilby ulike typer skrivehjelp, slik som Skrivenatt, kan vi i større grad få til dette.

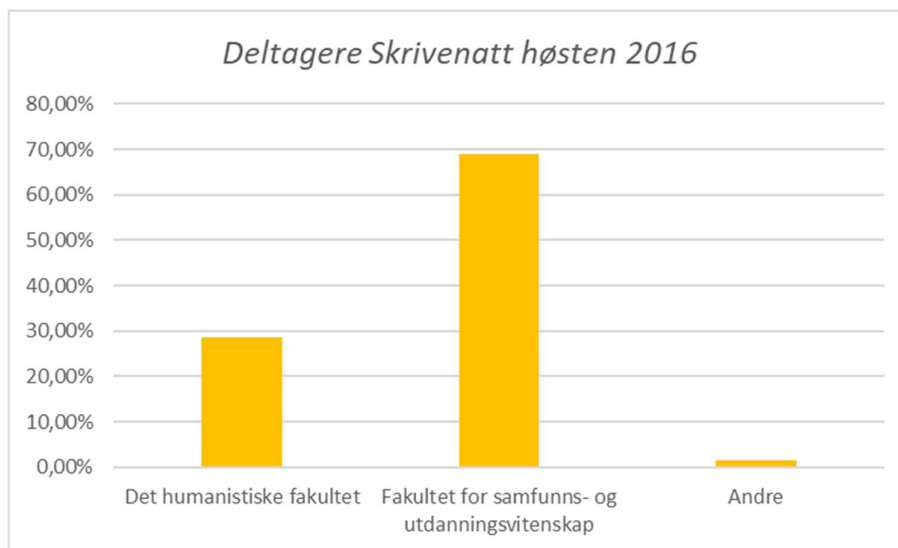
Siden Skrivenatt ble arrangert første gang i 2013, har det vært et varierende antall deltakere. Siden oppstart i 2013, har det vært flest deltakere på høstarrangementet. Dette henger trolig sammen med at det er flere uerfarne studenter som har liten eller ingen erfaring i det å skrive akademiske tekster.

Deltagelse under skrivenatt fra høst 2013 til høst 2019

Studentene kommer fra mange ulike fagområder. I 2013 var tilbudet hovedsakelig for humaniora studenter. Senere har det blitt åpnet opp for alle studenter på NTNU Dragvoll. Vi

ser at det er størst deltakelse fra SU-fakultetet, med hovedvekt på psykologistudenter på bachelornivå. De er en stor studentmasse som tydeligvis har mer behov for bistand og tilrettelegging for hjelp, særlig innen SPSS og STATA, noe som ordinær undervisning tydeligvis ikke dekker.

Samarbeidet mellom HF-fakultetet og biblioteket gjenspeiler ikke antall deltakere, siden det er hovedvekt fra SU-fakultetet. Det at det er mange deltakere fra SU, tyder på at markedsføring i forelesninger, plakater på campus, facebook- arrangement og innlegg, når fram til veldig mange. Vi har i tillegg en del oppslag, flyers og plakater i biblioteket om Skrivenatt. Vi vet at veldig mange SU-studenter er flittige bibliotekbrukere, som har fått med seg informasjon fra disse. Vi vet også at tidligere deltakere ved Skrivenatt, forteller sine medstudenter om arrangementet og deltar også gjerne selv flere ganger.

Figur 1. Fakultetsvise deltakere skrivenatt høsten 2016.

Figur 1 viser hvilke fakultet deltagerne kom fra under skrivenatt høsten 2016. Her ser vi at Fakultet for samfunns- og utdanningsvitenskap er overrepresentert. Dette er en trend som har holdt seg de senere år også.

Samarbeidet mellom Universitetsbiblioteket og ISL om Skrivenatt, har bidratt til å skape en arena hvor studentene er i fokus. Her kan vi sammen tilby god hjelp og støtte for studentene, og bidra til å skape et bedre læringsmiljø med fokus på akademisk skriving.

Samarbeid mellom bibliotek og fagmiljø

Skrivenatt oppstod ved at initiativrik ansatt ved Institutt for språk og litteratur, tok kontakt med biblioteket. Biblioteket var veldig positive for denne forespørselen, siden vi gjerne vil fylle biblioteket med faglig aktivitet og arrangement og ha mest mulig samarbeid med institutt og fakultet. ISL så at vår og deres kompetanse innen akademisk skriving og skriveprosess, kompletterte hverandre.

Fagmiljøet ved biblioteket bidrar med kompetanse innen opplæring i informasjonsferdigheter gjennom litteratursøk og bistår med hjelp til både kildehenvisninger og referering. Ansatte ved biblioteket har også mye egenerfaring med det å skrive akademiske tekster, noe som gjør at vi lettere kan sette oss inn i studentenes situasjon.

Fagmiljøet ved ISL bidrar med kompetanse innen akademisk skriving og skriveprosesser, ved å videreutvikle studentenes akademiske oppgaver. Her bidrar både faglig personale og læringsassistenter med erfaring innen dette fagområdet.

Vi definerer i denne sammenhengen informasjonsferdigheter som en del av begrepet informasjonskompetanse. "Information literacy is a set of abilities requiring individuals to "recognize when information is needed and have the ability to locate, evaluate, and use effectively the needed information" (American Library Association, 2000). Med andre ord å finne, vurdere og bruke informasjon på en god måte.

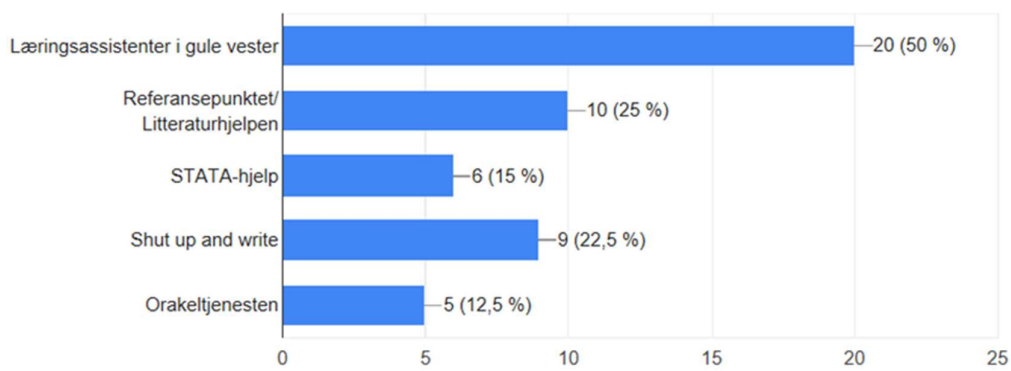
I Kunnskapsløftet (K06) kom også begrepet digital kompetanse inn som en av fem grunnleggende ferdigheter som det skal undervises i, ved den norske skolen. Digital kompetanse er en forutsetning for informasjonskompetanse, siden mange av de praktiske sidene ved å lære seg informasjonsferdigheter forutsetter en viss forståelse for digitale verktøy og visse ferdigheter i slike verktøy. Mangelen på digitale ferdigheter kommer ofte i veien for informasjonsferdighetene (Øvern, 2013). Opplæring i bruk av søke- og referanseverktøy er også noe studentene får mulighet til å få under Skrivenatt.

Hva har Skrivenatt bidratt til?

Hensikten med Skrivenatt har vært å rette oppmerksomheten mot akademisk skriving. Ved å bevisstgjøre studentene og gi støtte og hjelp underveis i skriveprosessen, gir dette studentene bedre muligheter til å beherske sjangeren akademisk skriving. Det igjen kan bidra til bedre faglig læring og økt motivasjon (Tynjälä m.fl. 2011 i Dysthe & Hertzberg, 2008, s. 5).

Tilbakemeldinger fra studentene tyder på at de synes skrivenatt er motiverende å delta på. Det å være i et miljø der alle er like engasjert til å jobbe med en oppgave og at man har læringsassistenter i umiddelbar nærhet til å kunne bistå med hjelp, er noe de setter pris på og øker motivasjonen deres. Studentene ga også tilbakemeldinger på at det å kunne diskutere oppgaven med andre, var veldig nyttig og til stor hjelp. God innføring i litteratursøk og akademisk skriving gjorde dørstokken litt lavere og skrivingen virker mer overkommelig!

Universitetsbiblioteket har de siste årene gått bort fra egne workshoper innen litteratursøk og referansehandtering. Vi så at det ble travelt for studentene å gå på mange workshoper, da dette gikk utover selve skrivingen. Vi innførte derfor hjelpestasjonene, Referansepunktet og Litteraturhjelpen. Nå får studentene bedre tilpasset hjelp og veiledningen hvor den enkelte er i skriveprosessen.

Figur 2. Tilbud deltakere har benyttet seg av under Skrivenatt høsten 2016.

Vi kan ut fra figur 2 ovenfor se at studentene benytter seg av tilbudene som er tilgjengelig under skrivenatt. Å få hjelp av læringsassistentene og bibliotekansatte, samt gå på «Shut up and write», er populære tilbud denne kvelden. Det er mye som tyder på at flere av studentene opplever at det å skrive en akademisk tekst kan være både tungt og vanskelig.

Målet for Skrivenatt er at det skal være et motiverende arrangement. Ved deltakelse på arrangementet, får de jobbet videre med tekstene sine, og får veiledning i hvordan de skal finne og bruke ressurser fra biblioteket. Samarbeidet om Skrivenatt har ført til at studentene får et tilbud som gir hjelp i skriveprosessen, enten de trenger hjelp til å starte på en oppgave eller til referansehandtering. I tillegg har samarbeidet ført til flere tilbud for studentene og nye samarbeidsarenaer for fagmiljøene. Vi har utvidet temaene i workshopene og har hjelpestasjoner for referansehandtering, EndNote, SPSS, STATA og IT-brukerstøtte.

Læringsassistentene er eldre studenter fra Institutt for språk og litteratur som studerer eller har erfaring med akademisk skriving. De hjelper medstudenter med å diskutere problemstilling, oppbygging av oppgaven, innhold og mye mer. Det er lettere å spørre en student enn en faglærer om dette, siden de alle er studenter og i samme situasjon.

Referansepunktet/Litteraturhjelpen betjenes av ansatte fra biblioteket som har kompetanse inne referanseshåndteringsverktøy, litteratursøking og akademisk skriving. STATA-hjelp gis av læringsassistenter ved SU-fakultet som har god kompetanse på statistikkprogrammene STATA og SPSS.

Shut up and write/Skrivepress er strukturert skrivetid sammen med andre. Studentene har mulighet til å jobbe videre med teksten sin i 45 minutter i stillhet, før en alarm signaliserer pause. Etter 15 minutters pause går de løs på en ny 45-minuttersøkt med skriving. Skrivepress har noen få, men strenge regler. I «pressøktene» er det ikke lov til å snakke, gå omkring, være på mobilen eller sosiale medier. Skrivepress er blitt videreutviklet til å bli et permanent tilbud for faglige ansatte, stipendiater og studenter ukentlig, gjennom hele semesteret. Dette på grunn av etterspørsel og tilbakemeldinger etter Skrivenattarrangement.

Orakeltjenesten, har egen skranke i biblioteket, hvor de til daglig hjelper studenter med all type IT-problem. På Skrivenatt har de funksjonen som IT-brukerstøtte, samt holder workshop om gode tips til bruk av Word og formatering av masteroppgaven.

Etter tilbakemeldinger fra studenter kom det tydelig frem at Skrivenatt inneholder elementer som de gjerne skulle hatt tilbud om oftere og mer jevnlig gjennom semesteret.

Som en følge av Skrivenatt og tilbakemeldinger fra studenter, oppstod Skrivesnakk.. Skrivesnakk baserer seg på tanken om peer reviewing, hvor studenter hjelper studenter. Læringsassistenter som er gode i akademisk skriving, er tilgjengelig for å hjelpe medstudenter med deres akademiske tekster. Dette tilbudet er lokalisert i biblioteket og er et drop-in-tilbud tre ganger pr. uke.

Skrivenatt, Skrivesnakk og Skrivepress er nå en del av tilbudene ved Biblioteket Dragvoll. Dette driftes i samarbeid med NTNUs skrivesenter, Senter for faglig kommunikasjon (SEKOM). SEKOM ble etablert i 2017 og har tatt over ansvaret for akademisk skriving og er vår nye samarbeidspartner for Skrivenatt. SEKOM har i samarbeid med NTNU Universitetsbiblioteket utviklet bedre nettressurser for studenter om oppgaveskriving (NTNU Senter for faglig kommunikasjon, 2017), som et tillegg til bibliotekets interaktive nettsider i informasjonskompetanse, NTNU Oppgaveskriving (NTNU Universitetsbiblioteket, 2017).

Tilbud om hjelp til akademisk skriving og informasjonskompetanse har blitt en naturlig del av bibliotekets tilbud til studentene ved campus. Å spørre om hjelp til å skrive en akademisk tekst bør være like naturlig som å spørre om hjelp til både søking, finne faglitteratur og hvordan referere til kilder. Slik kan biblioteket og fagmiljøet sammen bidra med et tilbud som kommer studentene til gode. Dette tilbudet er mulig å gi, siden vi samarbeider med fagmiljøet og ved Skrivesnakk sin tilstedeværelse i bibliotekets lokaler på regelmessig og fast basis. Bibliotekets lokaler gir studentene mulighet til et godt læringsmiljø gjennom varierte arbeidsplasser. Studenter som før ikke brukte biblioteket, oppdager biblioteket som et godt sted å lære og jobbe. Biblioteket blir dermed et knutepunkt mellom flere fagmiljøer.

Refleksjoner og videre arbeid

Erfaringene fra flere år med Skrivenatt viser at hjelp og støtte i skriveprosessen er nødvendig både for uerfarne, men også hos mer erfarne studenter. Målet er å gjøre studentene bedre rustet til å skrive faglige tekster, og dekke alle sider ved skriving. Flere bibliotek ved NTNU og andre utdanningsinstitusjoner, har etter hvert startet med tilsvarende arrangement etter inspirasjon fra Skrivenatt.

Slike tilbud vil gi studentene støtte underveis i skriveprosessen, og gjøre dem mer kompetente og bedre rustet til å skrive akademiske tekster og bli en god student. Dette er ferdigheter som studentene trenger gjennom hele studieløpet og videre inn i arbeidslivet. Antall deltakere viser at Skrivenatt har blitt et etablert tilbud, som studenter etterspør og ønsker å delta på.

Flere tilbud til studentene som blant annet Skrivenatt, Skrivesnakk og Skrivepress har kommet for å bli. Skrivenatt er i konstant utvikling. Vi ser at dette er et stadig økende behov, men at det må gjøres endringer og tilpasninger underveis. For tiden planlegger vi digital skrivekveld på grunn av korona-situasjonen.

I et slikt arbeid vil bibliotekets rolle som samarbeidspartner med kunnskap innen vitenskapelig litteratur, vitenskapelig publisering og referanseskriving, og ikke minst som knutepunkt og arbeidsplass, fortsatt være viktig.

Referanser

- American Library Association. (2000). Information literacy competency standards for higher education. Retrieved from <http://www.ala.org/Template.cfm?Section=Home&template=/ContentManagement/ContentDisplay.cfm&ContentID=33553#iltech>
- Dysthe, O. (2001). *Dialog, samspel og læring* Oslo: Abstrakt forl.
- Dysthe, O. & Hertzberg, F. (2008). Skriveopplæring på bachelornivå. *Uniped*, 31(1), 5-16.
- Firing, K., Moen, F., Strand, K. & Firing, T. (2017). *Nøkkelen til akademisk skriving : øvelse gjør mester*. Stamsund: Orkana.
- NTNU. (2011). NTNUs strategi 20121-2020, "Kunnskap for en bedre verden". Retrieved from <https://www.ntnu.no/ntnu-2020>
- NTNU Senter for faglig kommunikasjon. (2017). Senter for faglig kommunikasjon (SEKOM). Retrieved from <https://www.ntnu.no/sekom/skrivehjelp>
- NTNU Universitetsbiblioteket. (2017). NTNU Oppgaveskriving. Retrieved from <https://www.ntnu.no/sekom/skrivehjelp>
- Universität Hamburg. (2017, 23-05-2017). Lange Nacht der aufgeschobenen Hausarbeiten. Retrieved from <https://www.uni-hamburg.de/campuscenter/beratung/beratungsangebote/workshop-coaching/schreibcoaching/lange-nacht-hausarbeiten>
- Øvern, K.M. (2013). Informasjonsferdigheter i høyere utdanning: erfaringer fra forsøk med integrerte kurs. *Uniped*, 36(01), 73-87.